

УКРАЇНСЬКА
АСОЦІАЦІЯ
ФІЗИЧНОЇ
ТЕРАПІЇ

УКРАЇНСЬКА КОНЦЕПЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ПРОФЕСІЇ ФІЗИЧНИЙ ТЕРАПЕВТ

Політичні заяви

Українська Асоціація фізичної терапії визнає, що безперервна освіта (БО) є необхідною складовою професійної діяльності фізичного терапевта для підтримування та удосконалення його знань, навичок та компетенцій. Безперервне підтримування рівня компетенцій є невід'ємною частиною надання безпечних та ефективних послуг в інтересах пацієнта і постійно змінних умовах охорони здоров'я та соціального забезпечення.

Безперервна освіта є постійним процесом який включає:

- Стандарти етичної поведінки
([Етичний кодекс та професійна поведінка фізичного терапевта в Україні](#))
- Ключові компетенції сфери професійної діяльності фізичного терапевта в Україні
([Сфера професійної діяльності фізичного терапевта в Україні](#))
- Практичну діяльність засновану на доказах
([Практична діяльність заснована на доказах – Світова Фізіотерапія, політичні заяви. Стаття українською «Практична діяльність заснована на доказах»](#))
- Рефлексію практичної діяльності.
([Рефлексія клінічної діяльності](#))

Документація

УАФТ очікує, що усі українські фізичні терапевти будуть приймати участь у програмі БО для забезпечення безперервного підтримання рівня компетенцій, накопичення досвіту та розвитку кар'єри і професії. Ведення належної документації на підтримку особистого, протягом життя професійного навчання є необхідним для демонстрації професійного зростання.

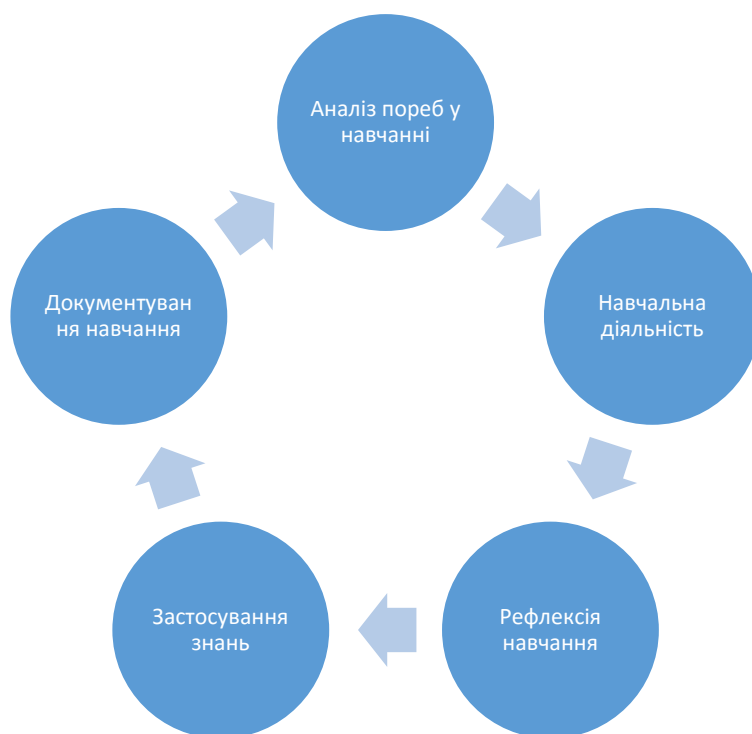
Вступ

Навчання протягом життя, є концепцією яка є загально визнаним механізмом особистісного зросту. Продовженням професійного навчання протягом життя, є **безперервна освіта**, безперервна освіта, це систематичний та структурований процес навчання, який є фундаментальною основою компетентних та безпечних послуг фізичного терапевта в сфері охорони здоров'я. Навчання починається в рамках університетських програм підготовки початкового рівня фізичного терапевта та продовжується протягом усієї професійної кар'єри.

Тривале чи безперервне навчання (БО), безперервна професійна освіта (БПО) чи тривалий/безперервний/постійний професійний розвиток (ТПР/БПР/ППР), це терміни які часто використовують як взаємозамінні у залежності від місця роботи чи правової системи. Термін безперервна освіта, який використаний у цьому документі, є більш загальноприйнятим в Україні.

БО необхідна для того, щоб фізичні терапевти підтримували та удосконалювали свої знання, навички, поведінку та досвід по мірі кар'єрного росту чи зміні пріоритетів. Це також є механізмом, який дозволяє фізичному терапевту отримувати знанням та навички використовуючи актуальні і найкращі існуючі докази. З розвитком досліджень, повинні й розширюватись знання та навички фізичного терапевта, які відповідають сфері його практичної діяльності.

Основними компонентами Концепції є:

Аналіз потреб у навчанні

Цей компонент охоплює те, **що** повинен вивчити фізичний терапевт. Важливо, щоб будь яка БО була індивідуальна, наближена до сфери практичної діяльності фізичного терапевта та охоплювала потенційно майбутні потреби, як фахівця так і пацієнта. Аналіз повинен бути результатом вдумливого, осмисленого процесу, який розглядає будь які питання сфери практичної діяльності та фахового удосконалення. Протягом аналізу може бути використаний досвід наставника або колег.

Ці потреби у навчанні повинні бути включені у план професійного розвитку (ППР) з детальним описом виду та розкладу навчальних заходів.

Навчальна діяльність

Цей компонент охоплює потреби у навчанні фізичного терапевта, які бути виявлені під час аналізу, і те **як та коли** вони будуть здійснені. Існує широке коло можливостей для навчання, які можуть бути вибрані у якості навчальної діяльності.

- Це може бути формальне навчання, яке проводить університет у вигляді лекцій чи семінарів.
- Існує багато можливостей неформального навчання, яке включає читання професійних журналів чи публікацій, відвідування професійних веб-сайтів, особистісна рефлексія практичної діяльності, робота разом з наставником, забезпечення та опрацювання лекційного матеріалу чи матеріалу для семінарів, читання лекцій, семінарів.

Рефлексія навчання

Рефлексія практичної діяльності чи самоаналіз/саморефлексія/обдумування є ключовою частиною процесу навчання. Вона дозволить фізичному терапевту свідомо оцінити позитивні, складні та заплутані аспекти навчальної діяльності чи клінічних ситуацій. Зокрема цей компонент запитує **чого навчився** фізичний терапевт? Цей ключовий аспект навчання охоплює трансформацію нових знань та навичок в удосконалення практичної діяльності. Рефлексія практичної діяльності також є одним з методів посилення та поглиблення навчання.

Застосування знань

Впровадження усього здобутого під час навчання у практичну діяльність, є основним компонентом покращення послуг у сфері охорони здоров'я. Цей компонент охоплює як фізичний терапевт буде **застосовувати** свої знання. Це може бути досягнуто шляхом безпосереднього контакту з пацієнтом чи поширенням здобутого серед колег, пацієнтів або громади.

Документування навчання

Ведення документації БО демонструє та ще більше підсилює процес навчання, рефлексії та оцінки. Ведення документації є невід'ємною частиною звіту БО та портфолію і може використовуватись у якості обґрунтування потреб та ресурсів для БО.

Програма безперервної освіти

Портфоліо безперервної освіти

У портфоліо фізичного терапевта повинно бути задокументовано усі компоненти програми БО, які були описані вище.

1. Потреби у навчанні мають бути проаналізовані (План професійного розвитку – ППР)

Оновлення потреб потрібно проводити щорічно, в ідеалі це має відбуватись з колегами та співробітниками.

- a. ППР повинен містити відображення потреб фізичного терапевта та майбутніх напрямків.
- b. ППР повинен складатися з коротко та довготривалих цілей, що стосуються майбутнього навчання.
- c. ППР має детально описувати заплановану навчальну діяльність.

(див. додаток 1 – ППР типова форма).

2. Навчальна діяльність

Завершені навчальні заходи мають бути задокументовані, включаючи види навчання, час, місце проведення та години.

3. Рефлексія навчання

Рефлексія навчання стосується аналізу навчальної діяльності та того, яким чином вона буде впроваджуватись у практичну діяльність. (Див. додаток 2 – типова форма рефлексії практичної діяльності).

4. Застосування знань

Деталізована інформація про програми навчання/застосовані знання, опис результатів, підсумків чи відгуків та вжиті заходи по удосконаленню практичної діяльності.

5. Документування навчання

Це включає документацію по ППР та інших компонентів, що детально описані вище із зазначенням відповідних годин. Ведення документації також охоплює подальші відображення будь яких змін, які необхідно включити до ППР у наступному році.

6. Додатково рекомендовані компоненти

a. Рецензування (експертний/колегіальний огляд)

Клінічний огляд проведений колегами дає відгук про результати діяльності. Це є ефективний метод для покращення якості професійної діяльності у клініці. Задокументований зворотній зв'язок повинен підкреслювати будь які позитивні чи негативні аспекти клінічної оцінки разом із будь якими можливими стратегіями для її покращення (див додаток 3 – Типова форма рецензування (експертний/колегіальний огляд)).

b. Години для безперервної освіти

Тридцять (30) годин БО мають бути відпрацьовані протягом трьох років, детальніше про це показано у документації портфоліо БО та супровідних документах (див. нижче – аудит БО). Десять (10) годин, це мінімальна кількість годин що має бути відпрацьована за один рік трьох річного циклу.

Аудит безперервної освіти

Коли проводиться аудит БО, необхідно надати наступне як частину портфоліо БО:

1. ППР
2. Рецензування (експертний/колегіальний огляд). В ідеалі таке рецензування має бути проведене щорічно, хоча протягом трьох років потрібне лише одне.
3. Докази завершеності БО щонайменше 10 годин на рік та/або 30 годин протягом трьох років. Докази можуть включати сертифікати/свідоцтва про курси/семінари/фахові зустрічі/збори. Якщо було самостійне навчання, яке завершилось, докази повинні складатись із заповнених приміток або рефлексії цієї навчальної діяльності.

Словник

Компетенція (Competence) – це доведена здатність застосовувати знання, навички, особистісні та соціальні і методологічні здібності у практичній діяльності або під час обставин що склались чи професійному або особистісному розвитку.

Сфера професійної діяльності (Scope of practice) означає професійну роль та послуги, які особисто як працівник сфери охорони здоров'я з відповідною освітою може їх виконувати/надавати.

Практична діяльність заснована на доказах (Evidenced-based practice), це прийняття клінічних рішень, яке є результатом використання найкращих наявних доказів, клінічних експертних даних, контексту культури, цінностей та цілей пацієнта.

Пацієнт (Patient), це особа якій надає послуги фізичний терапевт. Терміни пацієнт може бути замінений на термін клієнт або споживач послуг, які використовуються як взаємозамінні.

Рефлексія практичної діяльності (Reflective practice), це процес самопізнання власного досвіду: навчання на помилках; ідентифікація навиків та сильних сторін; та формування можливих варіантів і заходів для змін та майбутнього успіху, сприяння процесу навчання і розвитку протягом усього життя.¹

• ¹ Dewey J. How we think. Revised ed. DC Heath, Boston. 1933

Типова форма плану професійного розвитку

АНАЛІЗ ПОТРЕБ У НАВЧАННІ Що потрібно вивчити? Визначте потреби	НАВЧАЛЬНА ДІЛЬНІСТЬ Плануйте як ви будете проводити навчання, яке може бути практичним чи теоретичним через формальне чи неформальне навчання, напр. проведення зустрічей на роботі або відвідування семінарів, курсів, читання.	Запланова на дата	Коли буде проведено навчання?	РЕФЛЕКСІЯ НАВЧАННЯ Чого ви навчилися під час цієї діяльності? Це може включати будь які клінічні та поза клінічні знання і навички та їх потенційну користь і застосування.	ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАТЬ Коли ви використали чи коли плануєте використати ці нові знання, напр. під час роботи з пацієнтом чи поширити здобуде серед колег.	ДОКУМЕНТУВАННЯ НАВЧАННЯ Завершення навчальної діяльності з внесенням відповідних про це даних та годин.
[ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ] Мені <i>потрібно оновити/підвищити рівень своїх навичок по аналізу ходи.</i>	<ul style="list-style-type: none"> Читання про ходу на ресурсі <i>Physiopeidia.</i> Проходження формального курсу через <i>Physiorplus</i> – інструменти аналізу ходи. Спостереження та отримання від колег настанов по цим навичкам. Читання нещодавно опублікованих статей на цю тему у онлайн журналах. 	01/01/2021	У наступні 6 місяців	<ul style="list-style-type: none"> Я багато чого навчився завдяки цьому навчанню. Тепер я можу оцінити та зрозуміти різницю у ході яка пов'язана з віковими обмеженнями, ушкодженнями, хворобами та обмеженою життєдіяльністю. Тепер я можу зробити досить комплексний аналіз ходи. Хоча мені ще потрібно попрактикуватись і звикнути використовувати такі технології як мій iPhone або комп'ютер для більш складного аналізу даних. Мій колега надав мені велику допомогу та підтримку у засвоєнні цих навичок. Я також освоїв деякі методи реабілітації по ході та деякі навички спілкування. Я прочитав насправді хороший систематичний огляд по покращенню ходи та рівноваги (Bland DC et al. <i>Effectiveness of physical therapy for improving gait and balance in individuals with traumatic brain injury: a systematic review. Brain Inj. 2011;25(7–8):664–79.</i> Загалом знання та методи які я засвоїв покращили мої навички, і я відчуваю що є більш впевненим у своїх можливостях. 	<ul style="list-style-type: none"> Зараз я використовую ці нові навички обстеження і відчуваю що у мене набагато більше знань про різні причини порушення ходи і як їх належним чином можна обстежити, діагностувати та застосувати для реабілітації. Зараз мені потрібно більше попрактикувати ці навички, щоб я був більш досвідчений та комфортно себе почував у цій області знань. У подальшому я би хотів розширити свій досвід та знання у цій області, оскільки я можливо буду зацікавлений у викладанні цієї теми. Це може бути частиною для мого майбутнього ППР. 	15 годин <ul style="list-style-type: none"> Читання - 5 годин Онлайн курси - 3 години Обговорення з колегами - 7 годин
[Додайте більше рядків при потребі]						
					Загальна кількість годин:	

Додаток 2

Типова форма рефлексії навчання²

<p>Про який захід або тему Ви думаете?</p> <p><i>Дайте короткий опис. Вам не потрібно вдаватись у деталі, лише зосередьтесь на самому заході/темі.</i></p> <p><i>Надмірна деталізація, може ускладнити приділення темі необхідної уваги, та не зможе надати напрямок Вашій рефлексії, особливо якщо Ви проводите рефлексію у групі де кожний захоче поділитись своїми думками.</i></p> <p><i>Пам'ятайте, що потрібно зберігати конфіденційність.</i></p>
<p>Чи можна цей захід/тему назвати позитивною чи стимулюючою?</p> <p><i>Які відчуття Ви би використали, щоб описати цей захід/тему?</i></p> <p><i>Навіть коли усе є добре, цей захід/тема усе ще може бути стимулюючими/складними. Подумайте про результати цього заходу/теми, та чи Ви вважаєте що їх можна було би покращити.</i></p>
<p>Що відбулось?</p> <p><i>Дайте короткий опис заходу</i> <i>Як Ви відреагували?</i> <i>Як відреагувала Ваша команда?</i> <i>Що Ви відчували під час заходу?</i> <i>Що Ви відчували потім?</i></p>
<p>Озираючись назад</p> <p><i>Ви задоволені тим як Ви відреагували? Якщо ні, то чому?</i></p> <p><i>Як Ви вважаєте, Ви ефективно працювали з колегами? Якщо ні, то що могло би допомогти ефективно працювати у майбутньому?</i></p> <p><i>У Вас була уся необхідна підтримка? Якщо ні, то що б могло допомогти?</i></p> <p><i>Якщо Ви були у групі, чи група була задоволена своїм реагуванням? Якщо ні, то чому? Чи працювала група як ефективна команда?</i></p>

² Health & care professions council. (2021). Reflective practice template. <https://www.hcpc-uk.org/standards/meeting-our-standards/reflective-practice/case-studies-and-templates/reflective-practice-templates/>

Дивлячись вперед

Як це навчання/захід покращить Вашу практичну діяльність?

Як це навчання/захід буде приносити користь Вашим пацієнтам?

Які уроки були засвоєні Вашою командою/колегами/політиками чи системою у якій Ви працюєте?

Чи те що Ви дізнались після цих заходів, допомогло досягти Вам якихось цілей у розвитку?

Чи ці заходи допомогли вам визначити нові цілі навчання?

Примітки:

Рефлексія це не діяльність. Це процес, тому Вам може знадобитись підтримка після Вашої рефлексії.

Це є важливо для працівників сфери охорони здоров'я піклуватись про своє фізичне та психічне здоров'я і звертатись за допомогою коли це є необхідним.

Додаток 3

Типова форма рецензування (експертний/колегіальний огляд)

Дата:

ПІБ Рецензента:

ПІБ Рецензент:

Вид колегіального огляду практичної діяльності	Клінічний ☐	Викладання/навчання ☐
	Інше	

Заповнюється фахівцем перед проведенням рецензування		Заповнюється рецензентом після проведеного рецензування
Область рецензування	Запит фахівця на отримання конкретної рецензії на такі питання/теми...	Коментарі рецензента
[Приклад заповнення] Суб'єктивне обстеження	[Приклад заповнення] Порядок ставлення питань та завершення суб'єктивного обстеження	[Приклад заповнення] Виконано добре, у Вас спокійний, доброзичливий та зацікавлений спосіб спілкування з пацієнтом. Загалом добре було охоплено основні частини суб'єктивного обстеження. Декілька речей які слід прийняти до уваги: <ul style="list-style-type: none"> • Переконайтесь що Ви маєте основні дані про пацієнта пов'язані з демографією, включно з історією рухового порушення, поточним медикаментозним лікуванням, і скаргами з приводу цього лікування. • Намагайтесь не задавати навідні питання, краще використовуйте закриті та відкриті питання. • Ви повинні добре уявляти собі основні проблеми та їх причини перед проведенням суб'єктивного обстеження, щоб задати правильні питання. • Не забудьте запитати пацієнта його цілі (функціональні) чи очікування від ваших заходів.

Резюме рецензента

[ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ]

Вітаю з проведенням ретельно проведеного обстеження. Ви охопили усі основні частини суб'єктивного обстеження та з'ясувати над чим потрібно працювати. Існує ще декілька речей згаданих вище, які зроблять Ваше суб'єктивне обстеження більш ефективним. На завершення, пам'ятайте про те, що пацієнт завжди повин розуміти Вас та має бути задоволений тим що Ви робите перед початком проведення кожної з частин обстеження, і що Ви разом із пацієнтом розумієте цілі лікування.

Резюме фахівця (з цього колегіального огляду я дізнався про...)

[ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ]

Було чудово коли хтось спостерігав за мною як я проводив обстеження пацієнта та давав мені свої відгуки, але на початку я трохи хвилювався. Зрештою, я виявив що це був тільки позитивний досвід для мене. Я багато чого навчився, і тепер розумію різні види опитування та переваги відкритих чи закритих запитань.

План дії фахівця (у результаті цього колегіального огляду я здійснию такі зміни...)

[ПРИКЛАД ЗАПОВНЕННЯ]

Я перевірятиму свої записи що два тижня, щоб бути впевненим, що я охопив та узгодив усі цілі з пацієнтом, включаючи отримання поінформованої згоди. Я зосереджу свою увагу на таких видах питань, які дадуть змогу отримати усю суб'єктивну інформацію. Через 2 місяці, я попрошу колегу перевірити мої проведені суб'єктивні обстеження або записати їх на відео та перевірити самостійно.

По мірі заповнення, змінюйте інтервали тексту

Підпис рецензента/тів _____

Підпис фахівця _____

Затвердження та редакція
ЗАТВЕРДЖЕНО Правлінням ГО "УАФТ" Протокол №4 від 20.12.21р.
Наступний перегляд та редакція 2024 року